

ד. טור [עמוד מרע; ר"ש
 ס; ר"ן שם ה' ב' ד"ה
 וגרסין] בשם הירושלמי
 [שם]:
 ה. שם [עמוד] וכן כתבו
 ארסות חיים [הוא נ"י]
 שם ד"ה ומ"ש רע"ב והר"ן
 [שם]:

ו. מיימרח דרב אלף
 מגילה דף ט"ו [ע"ב];
 ירושלמי שם פ"ג הלכות ו';
 ארסות חיים הלכות מגילה
 סימן י"ח:

ז. טור [עמוד מרע] בשם
 הירושלמי בפרק (ד') [א]
 דמגילה [שם] [א]:

ח. [עמוד] שם בשם רב האי
 וסין מנהג נרפס ואשכנז
 וספרד וכן כתבו בשמו
 שאר פוסקים [ר"ף] שם ג.
 א; ר"ש שם פ"א סימן ו';
 מרדכי שם רמז [שם]:

(*) [כ] ה"ס דברי
 הרמב"ם [מגילה ג' י"ג] וכל
 ה"ס [שם] כתב פושט
 וקורא וכפירושו מהר"ל
 הכל ענין אחד, שכתב
 [ש"י] סימן נ"ו [שם] [א]
 ופושט כאגרת אפילו מה
 שעמד לקרות [כ"ז]:

ציונים לר"מ א

א. תוספות סוף פרק קמא
 דמגילה [שם] ד"ה לר"ן
 ואבודרהם [עמוד ח'
 מהר"ל שם]:

ב. מהר"ל [הלכות פורים
 עמוד מ"ח] בשם רוקח
 [אבודרהם שם]:

ג. הגהות א"י מימוניות
 [מגילה פרק א' אות ג']
 והנהגות שכתב פ"ב וכל
 בו [סימן מה ה' ג']
 ואבודרהם [שם]:

ד. ב"י עמוד הר"ה ד"ה
 זה, בשם שבלי הלקט
 סוף סימן קצ"ח:

ה. אבודרהם [עמוד ר"ב] בשם
 המנהיג הלכות מגילה
 סימן ח'; ב"י עמוד מ"ד
 כח, בשם ארסות חיים הלכות
 מגילה סימן [שם]:

ו. ב"י [שם] בשם ארסות
 חיים:

עפרת זקנים

ג. בנשימה אחת. והטעם
 כתב מהר"ל [הלכות פורים
 עמוד מ"ח] בשם רוקח, בשם
 דעשרת בני חסן היו שרי
 חמישים על אותן תמש
 מאות איש:
 ד. ופושטה. דוקא הקורא
 בצבור להוציא. אבל
 היחידים שיש להם מגילה
 אין צריכים לנשימה אחת
 בדרשותיו [מהר"ל הלכות
 פורים עמוד ס"ח]. וכן ראה
 מהר"ב הרמב"ם [מגילה ג' י"ג]
 [מהר"ל]. ב"י עמוד מ"ד ד"ה
 [שם]:

תופס מגילה אחת צדו, ומימיני מי לא יאל מפני הקורא. ועוד,
 דנשים ועמי הארץ יוצאין בלשונות. תשובה, האמת כמו שאמרת
 מלואן ראיות מן הלועזות ועמי הארץ. ועוד אמרו [ירושלמי] ראש
 השנה פ"ג הלכות [העובר אחורי ציח הכנסת ושמע קול מגילה, אם
 עמד מוקף כיון כו'. אבל צמה
 שנתפסק לך אם השמיע צה הקורא
 מינה אחת אם חוזר, בלמדת אפילו
 מינה אחת חוזר, עכ"ל. מבואר
 דהוא הדין אם השומע לא שמע
 מינה אחת לא יאל, דלטו מי יפה
 כח השומע מכת הקורא. וכן כתב
 הטור סימן נ"ט [עמוד מרע] וצ"ל
 סימן תרל"ב [עמוד מרע ד"ה ומ"ש]
 אלף אם שמע ולא כיון בכל מינה
 יאל. הארכמי צוה, לפי שבצ"ח [סוף]
 סימן תרל"א לא משמע כן:
 ב"י בערות אחר. כגון [שם] מיושב
 [אסתר ג' כ"ג] יאב, ומנופל [שם ג' ס'
 נפל] צ"י עמוד מרע ד"ה ומ"ש רע"ב,
 בשם ארסות חיים: י"ז הכל
 בנשימה אחת. לא יפסק רק כדי
 נשימה אפילו צין פסוק לפסוק,
 שצריך לקרואה כאגרת (מטה משה
 סימן תמרז) [דרכי משה אות ג טור
 עמוד מרע]. כשיאמר בליה הוא
 נדה [אסתר ג' א], יצביה קולו, כי
 שם עיקר הנס (מהר"ל הלכות פורים

השומע לצאת ואם הקורא שליח ציבור מסתמא דעתו
 על כל השומעים אפילו הם אחורי בית הכנסת [ל"א] אין
 מדרקקין במעיותיה ^א ויש אומרים דוקא במעיות שהלשון
 והענין אחד בהוא עובדא דתרי תלמידי דהווי יתבי
 קביה דרב חד קרי יהודים וחד קרי יהודיים ולא אהדר
 חד מינייהו אבל ב"י בערות אחר לא:

י צריך לומר עשרת בני חסן ועשרת [אסתר ט' ד-ו]

יז הכל ^א בנשימה אחת להודיע שכולם נהרגו ונתלו באחד: הגה [ל"ב] דוקא לכתולה
 אבל דיעבד אם הפסיק ציניהם יאל ^{ל"ג} ולכתולה ^{ל"ד} נוהגין לומר בנשימה אחת (ב) מתחלה שמה
 מאות איש ואל פרשתמה [שם פסוק ו'ו] כ"י עד עשרת [שם פסוק ו']:

יח צריך שיאמר אדור המן ברוך מרדכי ארודה ויש ברוכה אסתר ארורים כל
 עובדי אלילים ברוכים כל ישראל ^{ל"ה} וצריך שיאמר [ונם] ^{ל"ו} חרבונו וכו' לשוב:

יט ^{ל"ז} מנהג כל ישראל שהקורא (י) קורא (י) יח ^{ל"ח} ופושטה ^{ל"ט} כאגרת להראות
 הנס ^{ל"ח} וכשימבור ^{ל"ח} חוזר יב ^{ל"ט} ובורכה כולה ב ומברך: הגה [ל"ט] י"ט שכתבו

שנהגין לומר ארבעה פסוקים של גאולה כקול רם דהיינו איש יהודי וגו' [אסתר ג' ה] ומרדכי יאל וגו'
 [שם ג' טו] ליהודים היתה אורה וגו' [שם פסוק טז] כי מרדכי היהודי וגו' [שם ג' ו] וכן נוהגין במדינות
 אלו ^{ל"ט} והמון חזר וקורא אותן. ^{ל"י} עוד כתבו ב"א ^{ל"י} שנהגו המעוקות ללור לורת המן על עינים ואבנים
 או לכחוש שם המן עליהם ולהכותם זה על זה כדי שימחה שמו על דרך ממה (תמחה) [אמרתם] ^{ל"י} אם
 זכר עמלק [שמות ט' מ] וס' רשעים ירקב [משלי י' ז] ומה נשמרצ המנהג ^{ל"י} שמרס המן כשקורס
 את המגילה ציח הכנסת ב"י ^{ל"י} ואין לנטול שום מנהג או ללעוג עליו כי לא לחסם הוקבע:

עמוד מ"ט דרכי משה שם.) כשיאמר האגרת הזאת [שם ט' ט], יענע המגילה (מטה משה סימן תמרז): יח ופושטה כאגרת. אפילו

מה שעמד לקרות (ש"י מהר"ל סימן נ"ו אות א). כשקרא המון והיה ציד מהר"ל מגילה כשרה לעיני צה, היה מניחה כרוכה (ב"י

עמוד מ"ט ד"ה כתב, בשם מהר"ל הלכות פורים עמוד מ"ח): יב ובורכה בודה. ומניחה על מקומה ואל"כ מצרך (מעגלי ד"ק סדר משנה

אסתר מ' ג' ^{ל"ז} מטה משה סימן תמרה, בשם מהר"ל שם עמוד מ"ח). ולא דמי למה שכתבתי סימן רפ"ד סעיף ו' [פ"ק ו] דאין לטלק ההפטרות

עד שיצרך, דשאני הכא דהצרכה לא קאי על המגילה. בתוב צמהר"ל [שם עמוד מ"ח] הצניח אסתר מהר"ל שלא היה חושש להטות

המן (דרכי משה אות ג ד"ה גס). ועל כל פנים כשמכין לא קאי על המגילה. בתוב צמהר"ל [שם עמוד מ"ח] הצניח אסתר מהר"ל שלא היה חושש להטות

שנים מן החומש צדו שמכין המן, כי אז אף שלא שמע המגילה יאל, כמו שכתבו סעיף ג': א. ובברך. ואם ראה מצרך ושת"כ

כוך (כנסת הגדולה סימן מ"ח מהג"ט, בשם סדר היוס סדר פורים): בא שגהו התינוקות וכו'. ולכ"ז [סעיף ח] כתב, בשעה שאומרים

המן יאמר שם רשעים ירקב. ועיין צרכה [אסתר ר"ב פרשה ו אות ט] גבי נכודנר: ^{ל"ב} וז"ל א"י אב"ט ב"י. וכתיב רמ"א בנשימה אחת

עוד צ"ח צמהר"ק"ש

סעיף בו צריך לומר וכו'. לכתולה: שם בסוף [בנשימה אחת]. גם צריך לומר מינה איש עם שמות עשרת בני חסן ומינה עשרת:

באר היטב

כתב, בשעה שאומרים המן יאמר שם רשעים ירקב, [מ"א ס"ק ב"א]. ועל כל
 פנים כשמכין המן, לרין המן לשמוק כדי שישמעו כולם קריאתו. וכל שיש
 יקרא פסוק או שנים מן החומש צדו שמכין המן, כי אז אף שלא שמע
 מהמון, יאל, כמו שכתבו סעיף (ד') [ג] [מ"א ס"ק י"ח]: (טו) מנהג
 וכתיב רמ"א בנשימה אחת (כ"א) [י"ח] בשם מהר"ק שרש קמ"ד, דאם נעלה
 המנהג צדו פוסק אין לנטול. ואפילו בשעת הדתק אין לשנות מנהג. ואפילו
 יש נמנהג נד איסור אין לנטול, כמו שכתב מהר"ק שרש ט"ו. ואפילו נמנהג

לבושי שרד

(טו) שם בסוף מיושב ישב וכו'. והוי כאלו דילג אותה מינה ולא יאל, כמבואר בס"ק הקודם:

אוצר מפרשים

ה (שרש סעיף י) כאגרת. וס"טעם זה נהגו בהרבה מדינות לקרחה בלי טעמים,
 חשובת בית יהודה [ח"א א"ח] סימן כ"ג:

(אשל אברהם, ג)

חכמת שלמה

[שם] אין מדרקקין בפעיותיה וכו'. נ"ב, עיין מה שכתבתי בתשובתי בסימן מרפ"ו דנראה לי
 דהיינו דוקא נשיח, אבל בנזיר חזר. ונענין דוקא שיקרא כפי הקרי, ע"ש בעטעמ, דרו"ק היטב:
 (סעיף י' ה' ה') עוד כתבו שנהגו התינוקות לצוד צורת המן ב"י צעדים ואבנים וכו' ופדה
 בשר"ב הסנהג שפסבס המן בשקורים את הפגילה בבית הכנסת וכו'. נ"ב, ועיין מ"א
 ס"ק י"ט מה שכתב שהעניתי אורי מהר"ל שלא היה חושש להטות את המן וכו'. ולפענ"ד יש
 לה מקור בש"ס בפרק קמח דמגילה [ג' א] דקאמר שם רב נתמן בר יצחק פסח לה להיאם
 פרשתה מהלא [שהיא] קמ, א"ר לולא ד' שהיה לנו יאמר לא ישראל, לולא ד' שהיה לנו בקוים
 עליו דאם, ולא מלך, וללאורה מה בני צוה, ומי לא ידע שהמן היה אדם פשוט ולא מלך. אך
 נראה על פי דברי הירושלמי בפרק ג' דמגילה בקופו ח"ל שם, רב אמר צריך לומר ארור המן
 אחרים בני, אמר ר' פנחס צריך לומר וגם פרשתה וכו' לנעו, רב גריסה וכו' כי הוי מני להיאם
 פסוקא [אסתר ג' ו] אלא הגלה נכודנר, הוי אמר נכודנר שחיק עלמות, שכל נכודנר האמור
 צימיה מי היה, גרס הכל מה היה, פ"ל הירושלמי. והנה הקרין עשה בשרי קרין [שם ד"ה

שזו מלאמי צרין [פ"ק] [פרק ג] דמגילה [ה' ג ד"ה סיין] שכתב
 כמו שכתבתי והגמתי דנצרי המוספות, ושמתמי כי הנחמי השם
 דדרך אמת: (ב) פתחלת חמש מאות איש. צמהר"ל [הלכות
 פורים עמוד מ"ח] כתב בשם הרוקח שטעמא דחמש מאות איש, משום
 דעשרת בני חסן היו שרי תמש

על אותן חמש מאות איש, עכ"ל:
 (י) קורא ופושטה כאגרת.
 משמע שאינו פושט רק מה שקורא.
 אבל בטור [עמוד מרע] כתב להיפק
 פושטו וקורא כאגרת, משמע
 דפושטה תמילה קודם הקריאה, וכן
 המנהג:

הגה [ל"ב] דוקא לכתולה
 אבל דיעבד אם הפסיק ציניהם יאל ^{ל"ג} ולכתולה ^{ל"ד} נוהגין לומר בנשימה אחת (ב) מתחלה שמה
 מאות איש ואל פרשתמה [שם פסוק ו'ו] כ"י עד עשרת [שם פסוק ו']:

י צריך שיאמר אדור המן ברוך מרדכי ארודה ויש ברוכה אסתר ארורים כל
 עובדי אלילים ברוכים כל ישראל ^{ל"ה} וצריך שיאמר [ונם] ^{ל"ו} חרבונו וכו' לשוב:

יט ^{ל"ז} מנהג כל ישראל שהקורא (י) קורא (י) יח ^{ל"ח} ופושטה ^{ל"ט} כאגרת להראות
 הנס ^{ל"ח} וכשימבור ^{ל"ח} חוזר יב ^{ל"ט} ובורכה כולה ב ומברך: הגה [ל"ט] י"ט שכתבו

שנהגין לומר ארבעה פסוקים של גאולה כקול רם דהיינו איש יהודי וגו' [אסתר ג' ה] ומרדכי יאל וגו'
 [שם ג' טו] ליהודים היתה אורה וגו' [שם פסוק טז] כי מרדכי היהודי וגו' [שם ג' ו] וכן נוהגין במדינות
 אלו ^{ל"ט} והמון חזר וקורא אותן. ^{ל"י} עוד כתבו ב"א ^{ל"י} שנהגו המעוקות ללור לורת המן על עינים ואבנים
 או לכחוש שם המן עליהם ולהכותם זה על זה כדי שימחה שמו על דרך ממה (תמחה) [אמרתם] ^{ל"י} אם
 זכר עמלק [שמות ט' מ] וס' רשעים ירקב [משלי י' ז] ומה נשמרצ המנהג ^{ל"י} שמרס המן כשקורס
 את המגילה ציח הכנסת ב"י ^{ל"י} ואין לנטול שום מנהג או ללעוג עליו כי לא לחסם הוקבע:

עמוד מ"ט דרכי משה שם.) כשיאמר האגרת הזאת [שם ט' ט], יענע המגילה (מטה משה סימן תמרז): יח ופושטה כאגרת. אפילו

מה שעמד לקרות (ש"י מהר"ל סימן נ"ו אות א). כשקרא המון והיה ציד מהר"ל מגילה כשרה לעיני צה, היה מניחה כרוכה (ב"י

עמוד מ"ט ד"ה כתב, בשם מהר"ל הלכות פורים עמוד מ"ח): יב ובורכה בודה. ומניחה על מקומה ואל"כ מצרך (מעגלי ד"ק סדר משנה

אסתר מ' ג' ^{ל"ז} מטה משה סימן תמרה, בשם מהר"ל שם עמוד מ"ח). ולא דמי למה שכתבתי סימן רפ"ד סעיף ו' [פ"ק ו] דאין לטלק ההפטרות

עד שיצרך, דשאני הכא דהצרכה לא קאי על המגילה. בתוב צמהר"ל [שם עמוד מ"ח] הצניח אסתר מהר"ל שלא היה חושש להטות

המן (דרכי משה אות ג ד"ה גס). ועל כל פנים כשמכין לא קאי על המגילה. בתוב צמהר"ל [שם עמוד מ"ח] הצניח אסתר מהר"ל שלא היה חושש להטות

שנים מן החומש צדו שמכין המן, כי אז אף שלא שמע המגילה יאל, כמו שכתבו סעיף ג': א. ובברך. ואם ראה מצרך ושת"כ

כוך (כנסת הגדולה סימן מ"ח מהג"ט, בשם סדר היוס סדר פורים): בא שגהו התינוקות וכו'. ולכ"ז [סעיף ח] כתב, בשעה שאומרים

המן יאמר שם רשעים ירקב. ועיין צרכה [אסתר ר"ב פרשה ו אות ט] גבי נכודנר: ^{ל"ב} וז"ל א"י אב"ט ב"י. וכתיב רמ"א בנשימה אחת

עוד צ"ח צמהר"ק"ש

סעיף בו צריך לומר וכו'. לכתולה: שם בסוף [בנשימה אחת]. גם צריך לומר מינה איש עם שמות עשרת בני חסן ומינה עשרת:

באר היטב

כתב, בשעה שאומרים המן יאמר שם רשעים ירקב, [מ"א ס"ק ב"א]. ועל כל
 פנים כשמכין המן, לרין המן לשמוק כדי שישמעו כולם קריאתו. וכל שיש
 יקרא פסוק או שנים מן החומש צדו שמכין המן, כי אז אף שלא שמע
 מהמון, יאל, כמו שכתבו סעיף (ד') [ג] [מ"א ס"ק י"ח]: (טו) מנהג
 וכתיב רמ"א בנשימה אחת (כ"א) [י"ח] בשם מהר"ק שרש קמ"ד, דאם נעלה
 המנהג צדו פוסק אין לנטול. ואפילו בשעת הדתק אין לשנות מנהג. ואפילו
 יש נמנהג נד איסור אין לנטול, כמו שכתב מהר"ק שרש ט"ו. ואפילו נמנהג

לבושי שרד

(טו) שם בסוף מיושב ישב וכו'. והוי כאלו דילג אותה מינה ולא יאל, כמבואר בס"ק הקודם:

אוצר מפרשים

ה (שרש סעיף י) כאגרת. וס"טעם זה נהגו בהרבה מדינות לקרחה בלי טעמים,
 חשובת בית יהודה [ח"א א"ח] סימן כ"ג:

(אשל אברהם, ג)

חכמת שלמה

[שם] אין מדרקקין בפעיותיה וכו'. נ"ב, עיין מה שכתבתי בתשובתי בסימן מרפ"ו דנראה לי
 דהיינו דוקא נשיח, אבל בנזיר חזר. ונענין דוקא שיקרא כפי הקרי, ע"ש בעטעמ, דרו"ק היטב:
 (סעיף י' ה' ה') עוד כתבו שנהגו התינוקות לצוד צורת המן ב"י צעדים ואבנים וכו' ופדה
 בשר"ב הסנהג שפסבס המן בשקורים את הפגילה בבית הכנסת וכו'. נ"ב, ועיין מ"א
 ס"ק י"ט מה שכתב שהעניתי אורי מהר"ל שלא היה חושש להטות את המן וכו'. ולפענ"ד יש
 לה מקור בש"ס בפרק קמח דמגילה [ג' א] דקאמר שם רב נתמן בר יצחק פסח לה להיאם
 פרשתה מהלא [שהיא] קמ, א"ר לולא ד' שהיה לנו יאמר לא ישראל, לולא ד' שהיה לנו בקוים
 עליו דאם, ולא מלך, וללאורה מה בני צוה, ומי לא ידע שהמן היה אדם פשוט ולא מלך. אך
 נראה על פי דברי הירושלמי בפרק ג' דמגילה בקופו ח"ל שם, רב אמר צריך לומר ארור המן
 אחרים בני, אמר ר' פנחס צריך לומר וגם פרשתה וכו' לנעו, רב גריסה וכו' כי הוי מני להיאם
 פסוקא [אסתר ג' ו] אלא הגלה נכודנר, הוי אמר נכודנר שחיק עלמות, שכל נכודנר האמור
 צימיה מי היה, גרס הכל מה היה, פ"ל הירושלמי. והנה הקרין עשה בשרי קרין [שם ד"ה

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת רבי יונתן הוי מה דלא אמר בתייבן, ואלמר מימה היה אומר, הייע פס
 דבתייבן ראי לתלות כבוד למלכות, אבל אמרי מוטו אין צריך לתלות לו כבוד. וכן הוא במדרש פסח
 ואלף [שמות ר"ב פסוק ג' שם ג' ו] ואלו אל בני ישראל ואל פרשתה מלך, מלך
 לטולק כבוד למלכות, ע"ש. ואם כן לפי זה אפי' שפיר, דמינה נכודנר שהיה מלך, אבל כן
 שלא היה מלך אין צריך לתלות לו כבוד, לך אף כתייבן מוטו לומר ארור המן, ולכן זה ק"ל משום
 לן רב נתמן בר יצחק לולא ד' שהיה לנו וכו' בקום עליו אדם ולא מלך, ואין צריך לתלות לו כבוד
 ודאי לומר מיד ארור המן. רק כיון דאמר להפסיק בדיבור בין המגילה, לך ממין אותה, דלא
 הוי הפסק, ואם כן הוי זה מדינה דגמרא הירושלמי לומר אף כתייבן ארור המן, והכלה זו הוי
 במקום אמירה, ובתלמודי שם וזו שם מר"י נכבד דך אמר כוונתם הוי פסיק, ע"ש דתיק

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת רבי יונתן הוי מה דלא אמר בתייבן, ואלמר מימה היה אומר, הייע פס
 דבתייבן ראי לתלות כבוד למלכות, אבל אמרי מוטו אין צריך לתלות לו כבוד. וכן הוא במדרש פסח
 ואלף [שמות ר"ב פסוק ג' שם ג' ו] ואלו אל בני ישראל ואל פרשתה מלך, מלך
 לטולק כבוד למלכות, ע"ש. ואם כן לפי זה אפי' שפיר, דמינה נכודנר שהיה מלך, אבל כן
 שלא היה מלך אין צריך לתלות לו כבוד, לך אף כתייבן מוטו לומר ארור המן, ולכן זה ק"ל משום
 לן רב נתמן בר יצחק לולא ד' שהיה לנו וכו' בקום עליו אדם ולא מלך, ואין צריך לתלות לו כבוד
 ודאי לומר מיד ארור המן. רק כיון דאמר להפסיק בדיבור בין המגילה, לך ממין אותה, דלא
 הוי הפסק, ואם כן הוי זה מדינה דגמרא הירושלמי לומר אף כתייבן ארור המן, והכלה זו הוי
 במקום אמירה, ובתלמודי שם וזו שם מר"י נכבד דך אמר כוונתם הוי פסיק, ע"ש דתיק

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת רבי יונתן הוי מה דלא אמר בתייבן, ואלמר מימה היה אומר, הייע פס
 דבתייבן ראי לתלות כבוד למלכות, אבל אמרי מוטו אין צריך לתלות לו כבוד. וכן הוא במדרש פסח
 ואלף [שמות ר"ב פסוק ג' שם ג' ו] ואלו אל בני ישראל ואל פרשתה מלך, מלך
 לטולק כבוד למלכות, ע"ש. ואם כן לפי זה אפי' שפיר, דמינה נכודנר שהיה מלך, אבל כן
 שלא היה מלך אין צריך לתלות לו כבוד, לך אף כתייבן מוטו לומר ארור המן, ולכן זה ק"ל משום
 לן רב נתמן בר יצחק לולא ד' שהיה לנו וכו' בקום עליו אדם ולא מלך, ואין צריך לתלות לו כבוד
 ודאי לומר מיד ארור המן. רק כיון דאמר להפסיק בדיבור בין המגילה, לך ממין אותה, דלא
 הוי הפסק, ואם כן הוי זה מדינה דגמרא הירושלמי לומר אף כתייבן ארור המן, והכלה זו הוי
 במקום אמירה, ובתלמודי שם וזו שם מר"י נכבד דך אמר כוונתם הוי פסיק, ע"ש דתיק

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת רבי יונתן הוי מה דלא אמר בתייבן, ואלמר מימה היה אומר, הייע פס
 דבתייבן ראי לתלות כבוד למלכות, אבל אמרי מוטו אין צריך לתלות לו כבוד. וכן הוא במדרש פסח
 ואלף [שמות ר"ב פסוק ג' שם ג' ו] ואלו אל בני ישראל ואל פרשתה מלך, מלך
 לטולק כבוד למלכות, ע"ש. ואם כן לפי זה אפי' שפיר, דמינה נכודנר שהיה מלך, אבל כן
 שלא היה מלך אין צריך לתלות לו כבוד, לך אף כתייבן מוטו לומר ארור המן, ולכן זה ק"ל משום
 לן רב נתמן בר יצחק לולא ד' שהיה לנו וכו' בקום עליו אדם ולא מלך, ואין צריך לתלות לו כבוד
 ודאי לומר מיד ארור המן. רק כיון דאמר להפסיק בדיבור בין המגילה, לך ממין אותה, דלא
 הוי הפסק, ואם כן הוי זה מדינה דגמרא הירושלמי לומר אף כתייבן ארור המן, והכלה זו הוי
 במקום אמירה, ובתלמודי שם וזו שם מר"י נכבד דך אמר כוונתם הוי פסיק, ע"ש דתיק

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת רבי יונתן הוי מה דלא אמר בתייבן, ואלמר מימה היה אומר, הייע פס
 דבתייבן ראי לתלות כבוד למלכות, אבל אמרי מוטו אין צריך לתלות לו כבוד. וכן הוא במדרש פסח
 ואלף [שמות ר"ב פסוק ג' שם ג' ו] ואלו אל בני ישראל ואל פרשתה מלך, מלך
 לטולק כבוד למלכות, ע"ש. ואם כן לפי זה אפי' שפיר, דמינה נכודנר שהיה מלך, אבל כן
 שלא היה מלך אין צריך לתלות לו כבוד, לך אף כתייבן מוטו לומר ארור המן, ולכן זה ק"ל משום
 לן רב נתמן בר יצחק לולא ד' שהיה לנו וכו' בקום עליו אדם ולא מלך, ואין צריך לתלות לו כבוד
 ודאי לומר מיד ארור המן. רק כיון דאמר להפסיק בדיבור בין המגילה, לך ממין אותה, דלא
 הוי הפסק, ואם כן הוי זה מדינה דגמרא הירושלמי לומר אף כתייבן ארור המן, והכלה זו הוי
 במקום אמירה, ובתלמודי שם וזו שם מר"י נכבד דך אמר כוונתם הוי פסיק, ע"ש דתיק

היאם בשם יפה מראה [שם] ללא מפליג בין המן קודם תלייה [הלכות פורים] שלאמר ק, לפי
 על רבי יונתן דבטמון, והוא כמעט שלף ידע מי דפקו לך, שכוונת רב הוי נמי לאמר שקרלו העגלה
 לאמר שנלה, עיין שם היטב. ואזי אמר דלא דעמי מ דתיק את שטיס ליה, דאין לו דמיון
 ליה, דנפל כתיב כוונת

פרות. ורקוד הקמתו. אם כן נמי ספק ספקא. שפא הלכה בודעת הפוסקים דהוי מי פרות. ואם ספקא לומר דהוי מיס. שפא לא נחשב כפי כלום ושפא פרוו וקרא לח (רצה לומר, שפא לא נחשב שום דבר כמצה זו. שהרי אין חשב אלא שפא נחשב איזה פידו זה נקרא יבש ואו חוזה וניעור. ואם כן על כל מצה ומצה יש ספק שפא לא נחשב כיו המצה כלום. ונראה לי, לרבותא דמילתא יאכל איזו מצות קודם, פסח רכיוו דחחשש אינו אלא משום פידו דהוי יבש. ויבש לכולי עלמא חלינו שהאיסור נאכל. ועיינו בנשמת אדם סימן כ"ב.) זממך לבתחלה לרקוד. אף על-גב דאין עושין ספק ספקא בדינים. מפל מקום קודם פסח צדין. פלו הטר. אכל לא רקוד. אין כאן אלא ספק אחר:

טו - ומפל מקום בכל אלו שהם ספק מי פרות וכל שפן מי פרות לבדו, צריך שמור רב פדין מי פרות עם מיס. ולכן צדין להזיזים שפאפה מיד. דהינו שלא יעשו העפה יותר משלשה "קווארטי". וכל כדי השפון האנשים העוזרים בגלגול המצות. שלא ישאר שום בצק ביד המצויד שקודין "מיררער". והעוד הנקודות. ואף שפן ראוי לעשות בכל המצות, אמנם באלו צדין לזהר ביותר:

טז עכברים שנשכו השקים, אם נפר שאכלו מן הקמח ומפל שפן לשמח בתכיות דהוי עכברי רשיעי מהלכין בכל התכיות ואם כן אם הוא הווי הפסח, פלו אסור. ולפני פסח, ידקד הקמח ולמכר או לשהותו אחר פסח פדין נחלחלח במים בסיקון י"ג. ואם הוא שעת הדחק, יש להקל גם בזה אפלו נחבש לאחו סביב מקום הנשוח. והשאר ירקודו ויאלץ בפסח. ועל כל-פנים בזה וגם פדין הנזיל בסימן י"ד. יקח מצות אחרים למצות של מצוה, ומפל מקום בתכיות או פשק שאינו מקשר יפה. יש לאסר דמסתמא הלכו בכל התכיות (עיי' כסימן חס"ג וסימן חס"ו וסימן אברהם ח"ו):

יז אין שורדין מרסן לתרגולים בשנים פנים (אפלו לא ישהה שיעור מיל, ולכתחלה אסור להשהות אפילו יבש), ולא חולטין. דהינו שמניחין המוססן במים וחתמים, דאף על-גב דמדינא הפנים הרותחים אין מניחין להחמין, מפל מקום בידן שאין אנו בקיאים איזה נקרא חליטה, אסור אפלו בדיאבד (חסי"ח). וחתכת עפה שפאפה למים ורתחין בשעת רתיחתן וסלקוה מיד (מגן-אברהם סימן תנ"ד. לא ידעתי מה נפלא מינה אם סלקו או לא כיון שכבר נחבלה). ה"ח"י ואלוהי-רבה מפרין להשהותה או למכר. וחו"ה שרפואתו שחולטין שערין. אם אפשר על ידי נכרי. יעשה. ואם אי אפשר, ודמיח הפנים היטב היטב. ואחר כך ישיל לחוכו השערות. ואם אפשר, יעשה במי פרות. ואם אי אפשר בכל זה, במקום סבנה נפשות הכל מפר (שם בח"ה). ונראה לי דהוא הדין לפעמים פשאנשי חילוח עוברין, שפופין ישראל לבשל להם מיני "גרויפדי" וגרייסין, אם יכול להציל עצמו בממון, מחוב לתן לפי גולתו. ואם אי אפשר באפן אחר, אזי אם אפשר לפיסו שיבשל לו "גרויפדי" של "רעצקי". טוב, וכל-כ"ל פנים

יביר אותם מגועינים של חבואה שיש בהם. ואם אי אפשר לפיסן בקו ונותניו "גרויפדי" של שערות, אזי יזהר הישראל שישית לבשל הפנים מקדם היטב עד שמשל חופה, ואז יזיח לתוכו היגרויפדי. מעט מעט כדי שלא יתקרה חפנים. והוי כחליטה, וגם ב"רעצקי". יעשה כן, כי בודאי נחצרכו צמחים גם כן. ורענינים של חבואה, פיודו. אבל "גרויפדי" של שבלת שיעל (שקורין "זאבוע"), ידע שתי "גרויפדי" הם חמץ גמור, פדלעיל סימן א':

יח כשנחתנים שערות או חשים לפני העופות בפסח. וזהו שלא להשליכם במקום לח שירבאו ליד חמור, וכל שפן שאסור לחנם במים. ואפלו אם אינם שוחים כדי שער חמור, דלכתחלה אסור להשהותה אפלו רגע. והנחתו שבלת שיעל או שאר חבואה לכהמתו, יתן לה מעט מעט שלא ישאירו. והנחתו מהבהמה, אם יש עליו רק. צריך לבצר, שמהמת הרק שבפיו פן יחמין. וכלו לבצר אף על-פי שאין הוא עליו רק. ופשיטא דאסור לתן ספין אפלו הם יבשים וכלא מים לפני בהמה, דמתמת הרק של הבהמה, יחמין (חסי"ט):

יט וזהו לבדק הפלח קודם הפסח שלא יהיו בו גרעינין, שמתמת לחלחית הפלח מתחמין הגרעינין. ומפל מקום קודם פסח, מפר לבשל בשמים. ובכבוד פסח לאחר הצות אם מצא גרעיני שנתרפו, ישליך כדי נטילה סביב. ואם מצא בפסח, יניח הפלח עד אחר פסח. ואם שמו בפחשיל מאותו כדי נטילה בפסח, אסור אם נתרפו החטה (חסי"ב). וכן יש לבדק התכלין קודם שמתחן (חסי"ב). ומלח שלגו שיעשה על ידי שכתבלין אותו במים, ודאי מחמין. ומה שחפרין בקרצע, יש אומרים דהוי מי פרות, ויש אומרים להפך (מגן-אברהם חס"ו):

7 ←
א על מיני קטניות ותרעונם בגון ירדתי, וארזו, "הרד", וחסן, "גרנקע". ונשמתו וכל דבר שבעולם, בין הם עצמם שלמים ובין הפסח שלגם, אפלו פשיטתו. אותם זמן מרבה ולשהו במים. לא יבואו ליד חמור אלא ליד סרוח, ולכן מן המורה מפר לאכלם ולעשות מהקמח כל מה שירצו. או הגאותים שהיו במה מאותה שנה לפנינו נהנו לאסר, מפני עמי הארץ שיבואו לטעות ויאמרו מאי שנא קמח קטניות או קמח מתמשת מיני דגן, ולא ידעו השעם, ולכן נהנו כל הפסחות הנטלה האשפונים וכן במדינות פולין שגם הם נחשכים מבני אשפונים, לאסר. ואפלו לבשל קטניות ו"רעצקע" וארו ורחן שלמים, אסור הכל מפני השעות, שפיתן שפיתיהם וגם עד עלשו בכמה מקומות עושים מהם קמח וכוזו דומים להמשות המינים, ויאמרו פשים

לשומר לבשל אלו פוך מטר לבשל חמשת מיני דגן ולא ידעו שאלו באים ליד חמור.
 וכו' ושאבותיהו נהגו פוך. אסור לנו לשנות, משום "אל תטוש תורת אפרך" (משלי א'
 ח:): אבל מטר לטחן ולאפותה בעין מצות ולאכלה. וכן בכל מנהגי ישראלי שנהגו
 באיזה דבר אף על פי שלא עשו דבר זה להקנה אלא שנהגו פוך מצדמים. איכא אסור
 לאו מדבריהו. וביאים כמו שכתוב "אל תטוש" וכו'. אבל דבר שתקנו חז"ל או אפילו
 התאזנים שבזמננו לצשות סג ודוד לתורה, אי אסור לשנות בלא דאורייתא דכתיב
 "לא תסור" וכו'. אף על פי שאין זה אלא אסור ודברנו לענין ספק פו תקנו חז"ל
 שאף על פי שאסור מדאורייתא לעבור עליו, מפל מקום היה ספקו לקלא. ולכן
 בשעת הדחק שאין לאדם מה שאפשר להזהר מאד ודחן ור"עצמק" (שערורי "סאראמק")
 דבריו. ומפל מקום כל מה שאפשר להזהר מאד ודחן ור"עצמק" (שערורי "סאראמק")
 יזהר מהם. כי הם דומין יותר לחמשת המינים (ועיי' בנשמת אדם סימן כ"ח מה שכתבתי).
 ומפל מקום בראב"ד אם נפל דבר מצדו לתוך הפכשיל, מטר אם יש רב פתור פגזים
 נאינו בעין. ומה שהוא נפר. יורק. ומטר להדליק בשמינים ולהנות מהו. אבל אסור
 לצשות מהו יין שרף (עיי' נשמת אדם סימן ל"א). וכן נהגו שלא לאכל חרדל אפילו
 נחרכו קדם פסח ביו וכו' יאא בו. ביו ודרכו פךר לערב. ומפל מקום מטר להשהות
 פל שאר מינים בבית. אף על פי שנפל עליהם מים, אפילו צמחו:

ב עוד מנהג אבותינו שלא לאכל פרות יבשים, אם לא יטרע בכרתי שנתבשר בדרך
 שאין בו חמש חמורין. בגון שלא נתבשר בתנור שאפה בו חמין פי אם לאחר הכשרו
 או בתנור. וכן מנהג אבותינו שלא לאכל תאנים יבשים וצמיותים, ביו גזילים או
 קטנים, מפני שאומרים שמפוזים עליהם קמח בשעת הפקוץ. וכן קלפות
 "פאמראצור", נספחי זתון, דינן פירות יבשים. ומפל מקום המשקין שעושין
 מצמיותם. נוהגין תור לשנותן. וכן נוהגין במקצת מקומות שלוקחין פירות יבשים
 מן זכרי ושופכין עליהם מים קרים ושורה בתוך צר שצנעה משקה. אבל לבשלו עם
 התנור. נוהגים אסור, וגם הפירות אינם ואוכלים. והפלים ששואבין בהם המשקה.
 נוהגים שלא להשפוש לדרך אחר. והשעם, ודחוששין שפא נרפך בהם קצת חמין.
 לכן אין אוכלין אותם. אבל המשקה, שותים, דאורו המעט מפל בששים קדם פסח.
 אף על פי ששורה עם בפסח, מפל מקום לא חזמירו בפסקי. ומה שנהגין אסור
 לבשלו, משום דעל ידי פטור יהיה טעמא ביותר. ואף על פי שיש נכרים שמבשלין
 הפירות בתנור אחר שאפו בו חמם, מפל מקום הוי נ"ט פ"ג י"ט דהתרא. ואף על פי
 דאין מקא לן לאסור אפילו בנ"ט פ"ג י"ט, טכא דספק הוא שהרבה נתבשרו בתנור
 או אחר שהספיק התנור, לכן נהגו בלש מקומות להקל, ובהקומות אחרים נוהגין
 לתקמיר. גם כזה (סימן חמ"ז במגן אברהם סעיף קטן ח"ו). וכן נוהגין שלא לאכל

הוא פתור. וי"ע גליון, וצ"ח וד"ל (שערורי "וענעמט"). דבש, נוהגין שלא לאכל אלא
 דוקא דבש ששונים בתביות המערב עם השענה. ויש אומרים דוקא מן הפירות
 עם התנורים הקטנים שצדו לא נתוסף, כי יש לחוש שמצדדין בו קמח לעבותו.
 וצ"ח לחקר ולידע מנהג הפקומות, כי יש מדינות שנותנין לחם בפירות בשעת רדזה
 או שאר דברים של חמין. ובהקום שיש לחוש, אסור הדבש לאכלו בעין בפסח, אבל
 מטר לעשות מפתו משקה "מער" ומי דבשן קדם פסח:

א צוקר נסין שהוא כמו חול ונקרא "מושקאבאד" או "רויטין צוקער" נסין חוסי.
 שבוה לא נעשה עוד שום מלאכה. פתב אמ"י בנועד ביהודה סימן ל"ד שכבר
 נתפשט המנהג שצריך להביא פתב הכשר מהאמבוג או אממשרדס, כי במדינות
 שגזל שם קני צוקר, הקמח הוא בכפלי פפלים, ולכן אין בו חשש. אבל במדינות
 אלו, יש לחוש שמזיפין והש בו פערובות קמח, ולכן המנהג פאשר הוא מוכר
 בספינה משקום גדולו להאמבוג או אממשרדס, שולח חרב שלוחו לחתם התביות,
 ומביאים אותו מהתם עם פתב הכשר מהזרב. ויש עוד מין צוקר שנקרא "פודער"
 נאמרו, וזה פכר נתבשל במקום גדול, ומפל מקום נתפשט המנהג בקצת מקומות
 לאכלו. ואמ"י בנועד ביהודה פתב שאסור לאכלו בעין, דכ שאכשל אותו קדם פסח
 כדי שיהיה לח בלח קדם פסח. ויהוש צוקר" נספ"ג ויש נוהגין לאכלו בפסח, דכ
 שאר פתב הכשר. ומפל מקום אין מחזיקין "חוט צוקר" לחמין צמור, ולכתחלה
 צריך למכרו קדין מכירת חמין. ובד"עבד שלא מכרו, מטר. וכן "סיטור" נספ"ג
 במקומות שמתוכרים "פעקליר", נתבילות שכבר נתקפו לחתיכות קטנות, אין משתמשין
 אלא בכתב הכשר, שמוקפין עליו שכר (ודע שחוקתי אצל האומנין שעושין "סנוי"
 טאבאק" נספ"ג דהתה), דהיינו ששואפין בחוטם די"פעקיל טאבאק" מלחלים אותם בין נסך
 וידוע שיש נסך אסור בתנא מדנא, ויש עדיין בדין די אנשים ידאים שנוהגים כן, דמה שנוהגין
 לחל אינו אלא מטעם הפסד מרובה, עיין ביוה דעה סימן קכ"ג, ואם כן ראי להם ליהודי שלא
 לשאוף אותו "טאבאק" וכל אלו הדברים, מטר להשהותן בבית, ואינן אוסרין
 משעריהו. ובליליות צוקר שמתפין בו פירות או בשמים, על פי יש בו חמין צמור:
 ד נוהגין שלא להשפוש בכלים "גלויזרט" ומזפה וכתיבת פסח, יש אומרים
 שמתקנין בסבין, ויש אומרים מפני שפא חפה גלים ישנים, ולכן אין משתמשין. דכ
 כשישבו שומר ויראה מחוללת צשית ה"גלויז" נתצטרף כמה ממקניו ועד שהשקו
 הפתור. וכן אין משתמשין בכלים צבועים (סימן חצ"א):
 ה נוהגין במדינות אלו, שלא לאכל מצה עשירה אפילו ללושה במי פירות לכד בלא
 שום מצרבת מים: 7

→ כל דברים הללו שהוא מנהג אבותינו. מטר לצרף גדול או לחולה אפלו אין בו

→ סכנה או לצרף מינוק, אם צריכים, תופה לכו (ועיי' כלל קכ"ו סימן ז' ו').

→ דברים המפורים ואחרים נהגו בו אסור, מחמת שהיו סוכרים שהוא אסור וקבשו

→ נתפרי לו שהוא מטר, או שהיה סכור שהוא אסור גדול ונתפרי לו שאין אסור כל

→ פה או על צב שיש אומרים דצורו הפרי, כבר כתב רמ"א ביהודה דעה סימן רי"ד

→ אונן סימן א' א' א' ימי הפסח מצה שמורה מחמת שהיו סוכרים שמצודה לאכל

→ שמורה כל ימי פסח, רשאו לשנות בלא הפרי, דבאמת אין מצוה פלל, רק בלי

→ פסח למצות מצוה (פריחדש בארץ חיים סימן תצ"ו). ונראה לי, דאם הוא מטעם

→ שהששו לשאר חטים שבה עליהם מים ונוהגים בן מחמת סג, דינו בדבסמוך סימן

→ ט. ולפי זה נראה לי, פשוט, דמה שיש נוהגים שלא לאכל צנון ושופים, שאין לה

→ שום טעם וריח, מטר להפרי להם בפשיטות, דבדבראי בזה לא שרף שום סג:

→ אבל אם נהגו מחמת פרישות וחסידות, כגון הרגלים להתענות בהצניעות לפי

→ ראש השנה ובצורות ומי משוכה, ונוהגים שלא לאכל פטר וזון במטוה וכיוצא

→ בהם, זה הוי פנדה, ואם רצה לתור מחמת שאינו פריא, צריף להפרי נדרו בשלשה,

→ והפסח פתורה שמתחברט שנהג בן לשם נדר, ואלו ידע שיתחברט לא היה נודר בשלש

→ נדר, אבל פשאורע ברית פלימים האלו, אין צורף הפרה וגם מטרים לאכל פשר, פינן

→ שמתענה ארעפא דמנהג, ואין המנהג להתענות בהם לשמש ברית, אבל בחולה, דראי

→ לא אסיק אדעתא שיהיה (שר' ביהודה דעה שס):

→ ט ואם נהגו מחמת סג, כגון: שלא לילך ליריד ביום ערב שבת קדש (כעבודת דבי

→ כישן כפסחים, י"ב, ב' בזה מחלקת בין הפוסקים, דיש אומרים דהוי כאילו קבלו

→ עליהם באסור תורה, ואם בן לא מלני הפרי, ויש אומרים דגם בזה מקני הפרי,

→ וזה נוטה דעת פרייטדש, ואם הוא דבר שכל בני העיר מתחורטין, אבל היחיד אינו

→ המותרין שיכולין לתמיד פתורה, הונו שכל בני העיר מתחורטין, אבל היחיד אינו

→ יכול להפרי עצמו פתורה, ואפלו אם המירו לו, אינו מטר, האפלו הולך לעיר אחרת,

→ כל שדעתו לחזר, חכב לנהג פחמרי מקום שיצא משם (פרייחדש שס). ודקא פדבר

→ שנהגו מקצת עם או אפלו איזה קהלות, אבל דבר שנהגו כל ישראל וקבלו עליהם,

→ כגון: הפיפה וכו' צ"א בו, אי אפשר להפרי בשום ענין (שר' שם כסמ רס"ל):

→ י וכל זה, בדבר שקבלו מצדמים, אבל דברים שיש בהם מחלקת בין הפוסקים

→ ובמקום אחד נהגו פדברי תאוס, אם בן לא קבלו עליהם אסור חודש שהיה נראה

→ לנדר, אלא שקבלו עליהם שדבר זה אסור באסור תורה או מדינתו, לא מקני בזה

→ שום הפרי, שאין בדרוחותינו מי שיכול להכריע נגד אותו חכם שאוסר, כי אם אפשר

→ לחד פנדה (פרייחדש שם סימן ב' ו'). ולפי זה אונן אצלמים שנוהגים שלא לשנות ולקבל

→ חרף, הונו על פי דעת כל הפוסקים ראשוניים, ומחמת חילשתם או שאינם פריאים

→ רוצים להפרי נדרים, נראה לי, דאם קבל עלינו באסור תורה ולא מחמת שטרע שכל האשונים

→ אסורים, ואם בן פבר קבל עלינו באסור תורה ולא מחמת שטרע שכל האשונים

→ שאסור, רק לחול, שיש בו סכנה, לא מהני, הפרי, ונראה לי, דאין קבל אסור תורה

→ שפבר שהוא חסידות, אם בן דינו כמקבל משום פרייטדש בסימן א' ו'. ונראה לי, דאין

→ פתורה, כפי שנהג שמייד להמטינן בן אכילת פטר לחלב שיש לעשות, ולא נראה לי, דאין

→ חלוקתו רצה לנהג בהמקל, וזהו להמטינן רק איזה שעות, פינן דלכל העוהות, ולא נראה

→ לי מחמת סג וגר, ואם בן מנהג, הונו הטורה להמטינן בסימן ט':

→ י א וכל זה בדברים שקבלו ונהגו מצדמים, אבל אם היטה הסכמה ונדר לרבים

→ או סג לתורה ולדבר מצוה, אין יכולים לתמיד (יורה דעה סימן רכ"ח סעיף כ"ח). ולא

→ עור, אלא שכולים הצבור לעשות פקדה עליהם ועל ורעם, האפלו דברים שלא קבלו

→ עליהם בני העיר בהסכמה אלא שנהגו בן מצדמים לצשות סג ונדר לתורה, אין

→ הפנים חכמים לנהג באותו נדר, פדאיתא להדיא בפסחים (י"ב, ב') דבני ביטן לא הוו

→ אולי מצוה לצידו לערב שפתי, וכאו פניהם לפני ר, וזון ואמרו: אבותינו הנה

→ אפשר להם ואנן לא אפשר, ואמר להם כבר קבלו אבותיכם ומוותרים מדברי קבלה,

→ שהאמר (משלי, א' ח'): אל תטוש תורת אפי, (י"ט, ב') ודקא פשכל בני עיר

→ ונהגו בן, אבל יחיד שנהג איזה דבר לסג או לחסידות, אין הפו חכב לנהג אותה

→ חמורא, אלא אם בן אצטאה פעם אחת בתי אבי או אחר מימתו ולא הנהג בפרדש

→ י ב דבר שקבלו אבותיהם למגרי, דאמרונו שהפנים חכבן לנהג בן, אם כל בני

→ העיר רוצים להפרי נדרם פתורה, פתב הפרייטדש דלדעת הפוסקים דאפלו דבר

→ שצטשה לסג, יש להם הפרה שמתחורטים כלם, ואם בן כל שפן שיכולים בהיהם

→ פלם להפרי, ויש אומרים דוקא האבות היו יכולים להפרי, פינן שום המציאו אותו

→ אסור, אבל לבניהם, לא מועיל הפרה, ונראה לי, דזה דוקא בשלא פלגנו האבות על

→ הפנים, אבל כשקבלו על זרעם גם בן לכל, אלא לא מועיל להם הפרה:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

→ י א ואלו שאר דברים שכתבו בחבורי, שצ"א שיש משפט, מלגלג בסופו:

הרב"ל ר' יוסף קאניאני

זכרון

שאלה יד

יוסף

קמא

רק דעדין לא פלטינו ממה שכתב הרמ"א ז"ל בהגהת סעוף מ"ז בשם המרדכי והרוקח דאין ההמשכה מועיל אלא על הקרקע הראוי לבלוע כו' ולפמ"ש בשם הג"ל בס"ק מ"ז למטעם המשכה לא מיקרי חי"א א"כ נפל פיתא בבירא למושרי בכה"ג ע"י סילנות. ומיהו הרי כתב שם הרמ"א ו"ל וטוב להחמיר לכתחלה הרי משמע דכדיעבד כשר וה"ל בשעת הדחק:

היוצא מכל מה שכתבתי לעיל דנראה לי ברור שאם נודע לנו ע"י חקירה ודרישה שהמים יעלו מן באר דנד"ד בלתי אמרעית כלי קיבול שייכנסו שם המים תחלה טרם יעלו וגם הגזוק מחבר תמיד המים שיעלו למי הבאר לית דין ולית דיין דמותר פ"י לכתחלה. ואף א"ל למיחש לדילמא הופסקו המים בינתיים ומיפסל משום חי"א מ"מ אם לבסוף לאחר שנתמלא המקוה בארבעים סאה יאגיהו לחברם ע"י נזוק למי מעיין באופן שינענעו ק"ח בלתי הפסקה עד שיצטרכו צבעת ירידתו למקוה עדיין יעלו מים מן המעיין הרי נטהרו המים שבמקוה בהשקה דהוי כזרעים וראוי מדמטהרי מקוה התחתון מן העליון ע"י מילוי בכחף פ"ו מ"ח דמקואות ע"ש. אבל אם קבוע כלי קיבול מצד המעיין כנ"ל דינו כמעין שהעבירו על השוקת דאפי' השקה לא מהגי גבי לרוב הפוסקים כמ"ש לעיל אזי אין לעשות כן מקוה לכתח"ל אלא בשעת הדחק ובשארין שם מקוה אחרת העשוי כדינו ואפ"ה צריכין להעמיד איש חורני אחד להשגיח שינענעו השואבים בלתי הפסקה ואפי' לא השגיח מתחלה מ"מ צריך להשגיח לבסוף אם כבר נתמלא שיעור מקוה שיתחבר המים שבמקוה למי הבאר ע"י מים הנמשכים בסילון והנזוק מן הכלי הקבוע מצד המעיין למעיין ואם הכלי מנוקב בשולי כש"ה או שהכלי עומד באמצע הבאר ומנוקב כש"ה אפי' מן הצד כשר אפי' שלא בשעת הדחק דדמי' לשדה חיבה ומגדל שבים שהביא הרמ"ש בפ"י משנה א' פרק ה' דמקואות:

וע"ד השאלה השני האם מותר למלאות מקוה נובע ממעיין שנתמטעו מימיו לפחות מעשרים וא' סאה בכחף מפני שאינו יכולין להביא לו

מים ע"י סילנות מפאת תגבורת הקור והגליד הדין פשוט לאסור להרי רוב הפוסקים כתבו דגם מעיין שלא נשאר בו רוב שיעור מקוה לא נחשך ע"י מילוי בכחף כי אם ברבי"ו והמשכה אם נשתייר שם רוב שיעור מקוה וכאשר נתבאר בטור וב"י וק"ע סעוף מ'. ומיני' ובי' אבא ליזול בי נגא שהרי כתב הב"י בדף נ' ריש ע"א וק"ל והמרדכי בפ"ב דשבעות אחר שכתב תשובת ר"מ כתב וכבר הי' מעשה ברענגשבורג כו' עד שהרי המקוה שברענגשפורק מעיין הוא עכ"ל והביא שם הפוסקים דגם מעיין נפסל בג' לוגין מים שאובין יע"ש וא"כ מי יקל להרים ראשו נגד הפוסקים המפורסמים הג"ל. ומ"מ אם חי"א בענין אחר ותלטרך האקה לדחות טבילתה באשר שאין במקומה מקוה אחרת כשר נ"ל דשעת הדחק גדול שאני כדי שלא לבטל בנות ישראל מפרי' ורבי' וכמ"ש המהרי"ק סוף שורש נ"ו יע"ש. והגלפנע"ד להלכה ולמעשה כתבתי. וה' יאילנו משגיאות. ויראנו מתורתו נפלאות. ויעשה עמנו לטובה אות. למהר קץ הפלאות. כ"ד הכותב וחזתם פה פיורד' יום א' י"ב שבט תתקכ"ח לפ"ק. נאו' הק' יוסף משטיינהרט חפ"ק פיורד' ואנפי':

שאלה יד

שלום רב לרב טוב דמטובי' מטיב לעמי' נהורא שרי → עמי' כו' מוהר"ר פלוני נר"ו: ע"ד שאלתו שאלת חכם אודת ק"ק פ' שנתבאר בתקנותיהם הראשונות שנעשות בשנת פ' שלא יוכלו לקבל עליהם חוץ משך עשרה שנים אום רב אשר יש לו שני קרובים פסולי עדות אליו בקהלה או במדינה ובתקנו' שניות משנת פ' חזרו והחזיקו תקנה זו ועתה שנתקבל האזון אב"ד נר"ו שלהם למקום אחר קיבלו עליהם את הרב המופלא מוהר"ר פלוני הכהן נר"ו אשר יש לו כמה וכמה קרובים פסולי עדות עמו בקהלה ומדינה לאב"ד במקומם ומדינתם האם יפה ובהיתר עשו מפני שהוא לכאורה נגד תקנו' הראשונ' והשניות אשר קימו וקבלו עליהם שם בח"ח ובשד"א בפ"מ:

ד יכונה בשם
לנות שאבות
הגוד ופכוס
בין בכלי כיון
זכורו למעין
המקוה ע"י
בידי שמים
זיפסל מקוה
א"ח דף כ"ה
ל"ה ה"י המים
ל ידיו משום
האם נמי הרי
ידיו לא עברו
ין קידוש דלא
לקידוש צריך
לענין מקוה
ק"א ב"ש ולא
צ"הקנים לנגבן
ה"כ:
הרא"ש וטור
: בשוליו אפי'
קוה לכתחלה
ע הא מנוקב
לכתחלה וס"מ
בטעם הדבר
דמי למעלה
ה משום חי"א
חי"א משא"כ
מחוברין ע"י
לעושה חריץ
ע כשרה ולא
פילו להאזונים
מטעם חי"א
ממש המים
ד ללא הוי אלא
ככתו דמי ודמי'
מן המעיין כדי
זוני הג"ל מודים
דהתם:

תשובה נלפענ"ד כי שאלה זו אינה כריכה לפנים
 כי ברור הדבר אללי כלהרים וכשמך בחלי
 שמים בלי פקפוק וגמגום כי יפה עשו שקיבלו עליהם
 ע"י שמנה פרנסים ועשרה אנשים אייסקר קהל"
 בהסכמת רוב בני הקהלה והמדינה י"ו ומאחר
 שעלה יתעלה להיות ראש המדברים בכל מקומות
 מושבותיהם. וכדי שלא יהי' כמשיב סחם מבלי טעם
 אמרתי אפרש את שחתי ואמינא טעמי' דידי הבא
 אמנם בקיטור נמרץ ומבלי עיון רב מאפס פנות אל
 המנוחה מפאת טרדות רבות אשר סבבוני אפפוני
 הקיפוני וממש לא נתוני השב רוחי:

בי נ"ל דאע"ג שנזכר בחקנות השניות בזה"ל וסי'
 י"ב יהי' ויקום כמבואר שם אך לא ע"פ שבו"ע
 בפ"מ רק כנ"ל סימן ב' ולבסוף נאמר בזה"ל כל דברי
 האגרת הזאת בכלל ובפרט קבלנו אנחנו ח"מ כל בני
 המדינה ע"ע ועל זרעינו ועל כל הגוים חלינו מעתה
 ועד עולם כו' בכל דבר ודבר בכל חוקף ועוז בח"ח
 ובשד"א בפ"מ על דעת רבים כו' עכ"ל הרי משמע
 מזה בהשקפה ראשונה שמהוייבים לקיים תקנה י"ב
 הג"ל מעתה ועד עולם. מ"מ כיון שנכתב שם בזה"ל
 וסימן י"ב הג"ל יהי' ויקום כמבואר שם ולא כתבו
 החס וסימן י"ב הג"ל יהי' ויקום לעולם ע"כ משמעו
 שיקיים תקנה זו לעולם וכמבואר שם דוקא דהיינו
 שלאחר כלות עשרה שנים הרשות נתנה ביד שמנה
 פרנסים ועשרה מאייסקר קהל לשנות תקנה זו לפי
 תואר הענין והזמן ולטובו' כל בני המדינה י"ז.
 ועכשיו שהסכימו כולם או רובם שהוא טובת ותועלת
 הקהלה והמדינה לקבל עליהם את הרב הג"ל באשר
 הוא ראוי לאותו אינטלל ומרואה לעם דעת לנבון נקל
 כי יפה עשו וחבא עליהם ברכה. ואין לומר דמ"פ
 כמבואר שם לא קאי רק על החלפת התקנה אשר שם
 נאמר בזה"ל לבדר ולקבל כו' ולא קאי אמ"פ שם
 אח"כ בזה"ל אכן לאחר עשרה שנים כו' ועל זה לבד
 נזכר בחקנות השניות מעתה ועד עולם כו'. אי אפשר
 לומר כן שהרי כתבו שם בחקנות השניות וז"ל וסימן
 י"ב הג"ל יהי' ויקום כמבואר שם אך לא ע"פ שבו"ע
 בפ"מ כו' ואי ס"ד כנ"ל הוי' להו' להתנות נמי ולפרש
 ולכתוב אך לא מה שנזכר שם אכן לאחר עשרה שנים

כו' שנזכר שם קודם שנזכר ע"פ שבו"ע ח"כ לומר
 שמי"פ כמבואר שם הוי' דעתם גם על מה שמבואר
 שם שלאחר כלות עשרה שנים מאז והלאה הרשות ביד
 ח"י אנשים כנ"ל לשנות דבר זה לפי ראות עיניהם
 לטובת הקהלה והמדינה באשר עשו עכשיו בהסכמות
 שארי רוב בני הקהלה והמדינה יע"א:

חד"א ועוד קאמינא דאפילו לא הוי' מפרש כן מ"מ
 הרי קי"ל בטור י"ד וק"ע סי' רכ"ח סעיף
 כ"ה שהרשות ביד הקהל להחיר תקנותיהם גם בלי
 פתח וחרטה ולאע"ג שכתבו שקיבלו עליהם בח"ח
 ובשד"א בפ"מ ובקנס המבואר ודאי הפירוש שמי
 שיעבור על אחת מן החקנות טרם ישונה ויחירו'
 הקהל יהי' נלכד במאודת החרם והשבו"ע משא"כ
 לאחר שיחירו הקהל את התקנה הראשונה שוב אין לא
 איסור ולא חרם ושבו"ע וכו' בשו"ת מהר"ח"פ ושו"ת
 חיים חלק שלישי סימן ל"ב קרוב לסוף הסימן קודם
 ד"ה עוד הודיע כו' יע"פ. ואע"ג שנזכר שם עד"ר אין
 בכך כלום למעיון היטב בש"ע ורמ"א שם וש"ך ס"ק
 ע"ח וע"ט. והרי מוכח מדברי הר"ן שהציא הב"י שם
 דף ל"ב ע"ד ובדף ל"ג ע"א [קמ"ו] דדוקא אם החמירו
 בענין החרם יותר ממנהגם וכגון שכתבו ע"ד קהלות
 הרחוקות אז מקרי עד"ר משא"כ בנד"ד ואדרי'
 הקילו יותר מבראשונה שהרי כתבו אך לא ע"פ
 השבו"ע פשיטא שיוכלו לשנות את התקנה היא:

ואין לומר דדוקא הקהל מתקנים החקנות בעצמם
 יוכלו להחיר משא"כ הגולדים והבאים
 אחריהם דאע"ג דאין השבו"ע חלה על הגולדים
 מ"מ חרם ונידוי חל עליהם כדאית' בטור וש"ע י"ד
 סימן רכ"ח סעיף ל"ה. זה אינו דודאי לא גרעי
 הגולדים מן אבותיהם הראשונים מתקני התקנות וכי
 היכי דאינהו מצי שרי ולשנו' תקנותיה' דקיבלו
 עלויה' בחרם בלי פתח וחרטה ה"נ בניהם והבאים
 מכחם מצי שרי להו' וסברה זו נזכרת בשו"ת חוות
 יאיר סימן קכ"ו יע"פ וסברה פשוטה היא והשכל
 מחייב אותה:

ועל מה שהקשה שם החו"י דלמה לא יהי' רשות
 להבן להחיר נקב ע"י פתח וחרטה כמו אביו
 הגורד בעצמו וכן מה שהקשה שם עוד דלפי מאי

א. פי' חרץ לקהל, דהיינו אנשים שאינם מועד הפרנסים הקבוע רק באסיפות מסוימות היו גם הם בקרואים

לאמר להו' ר'
 אם כן יהי'
 חסידות שה
 דלפענ"ד אינו
 שהציא הב"י
 ניחרין ע"י פ
 דבר טוב למ
 כאיסור תו
 דלק"מ דהר
 מנהגו ולהת
 שיכול להתי
 מפאת טעמ
 שבו"ע הי'
 מנכסיהם ש
 דלק"מ דודל
 נוכל להחיר
 פתח רק ב
 לשיטת הר"י
 ספק דמתח
 לשיטת החו
 לנולד י"ל ד
 המקום יור
 דמודים בזו
 העיקור דוד
 ה' מחירים
 להם שאסור
 נדרם מקרל
 לא גרע מ
 לשיטת הרו
 עובדא דבני
 וחרטה מת
 דר"י השיב
 כאשר נדר
 שאלה בפח
 בלא"ה לש
 ולקושיות ה
 הבן מחויב
 גם הבן מא
 דמסתמ' דנ

אע"כ לומר
 מה שמבואר
 הרשות ביד
 אוח עיניהם
 וזו בהסכמות
 ע"א:
 פרש כן מ"מ
 רכ"ח סעיף
 יהם גם בלי
 גליהם בח"ח
 הפירוש שמי
 ונה ויתורה'
 וענה משא"כ
 ה שוב אין לא
 ונר"ח ש ומה
 הסיון קודם
 שם עד"ר אין
 שם וש"ך ס"ה
 ב"א הב"י שם
 אם החמירו
 ע"ד קהלות
 נד"ד ואדרב'
 אך לא ע"פ
 זקנה היא:
 תקנות בעלמם
 ים והבאים
 על הגולדים
 זור וש"ע י"ד
 אי לא גרעי
 התקנות וכי
 חיה דקיבלו
 גיהם והבאים
 בשו"ת חוות
 היא והשכל
 א יהי רשות
 זה כמו אביו
 יד לפני מאי

לומר לכו ר' יוחנן לבני ביישן במ' פסחים דף נ' ע"ב
 אם כן יהי כל בן מחויב להתנהג בפרישות ומדות
 חסידות שהתנהג בהם אביו יע"ש. ואני חמה
 לפענ"ד איני קושי כלל לא מיבעי' לדעת הרשב"א
 שהביא הב"י בסיומן רי"ד [קכ:] דאע"ג דנדר וקבוע'
 ניתרין ע"י פתח וחרטה מ"מ המתחיל להתנהג בשום
 דבר טוב למיגדר מילת' לעבירה הוי להו לגבי דידי'
 כאיסור חורה ממש דאין היחר לאיסורי' פשיט'
 דלק"מ דהרי גם אבי הבן לא הי' יכול לשאול על
 מנהגו ולהתירו. אלא אפילו לדעת הב"י והר"ן שם
 שיכול להתיר מנהגו ע"י פתח וחרטה נמי לק"מ
 מפאת טעמים רבים. הא' לשיטת הרמב"ם בפ"ו מה'
 שבעות הי"ב דחשיב עניות לנוול ומפרש הא דירדו
 מנכסיהם שירדו מנכסים בשעת הגדר יע"ש פשיט'
 דלק"מ דודאי לא גרע הבן מאב וע"י שאלה וחרטה
 נוכל להתיר לאבות וגם לבנים ובני ביישן שלא מצאו
 פתח רק במה שאמרו לא אפשר לן וזה לא מהני
 לשיטת הרמב"ם הג"ל דקי"ל אין פותחין בנוול דאין
 ספק דמתחלה הי' עשירים ועכשיו נעשו עניים. וגם
 לשיטת החולקים על הרמב"ם בזו ללא חשבו עניות
 לנוול י"ל דוקא בחדש א' או שנים אבל שיהי' כל בני
 המקום יורדים מנכסיהם כמו בני ביישן אפשר
 דמודים בזה דמילתא ללא שכיחא היא. ועוד והוא
 העיקור דודאי אלו הי' רוצים לשאול על נדרם באתם
 הי' מחירים להם בפתח וחרטה רק דר' יוחנן השיב
 להם שאסור' להם לשנות מנהגם אם לא ישאלו על
 נדרם מקרא דאל חטוש תורת אמן אבל ע"י שאלה
 לא גרע משאר נדר. ובלא"ה לריכ"י אנו לומר כן
 לשיטת הרב ב"י בס"י רי"ד דכתב להדיא על האי
 עובדא דבני ביישן וז"ל ומיהו ע"י שאלת חכם ופתח
 וחרטה מחירים להם כשאר נדרים ש"מ מוכח מזה
 דר"י השיב להם סתם על מנהגם שמחוייבים לקיימו
 כשאר נדר וכאלו הם עצמם הי' נודרים אבל מדין
 שאלה בפתח וחרטה לא קא מיירי ובמוכרח הוא
 בלא"ה לשיטת הרב ב"י הג"ל וסיעתו לומר כן.
 ולקושיתו השני' נאמר דודאי אין הדעת נוחתת שיהי'
 הבן מחויב להתנהג בהנהגת אביו זולת מה שהתנהג
 גם הבן מאז הגדיל כמעשה אביו וכעובד' דבני ביישן
 דמסתמ' דמילת' ומשמע בש"ס בהדי' דמקמי דשאלו

לר' יוחנן הי' מעשה אבותיהם בידיהם לבחתי לכת
 בע"ש מאור ללידון וכן הגהגוס אבותיהם מנעוריהם
 ללכת בדרכיהם ולהכי השיב להם ר"י כבר ע' שמע
 בני מוסר אביך פי' כיון שהגהגוס אבותיהם כן
 מנעוריהם מחוייבים להתנהג כן לעולם ולהרשב"א
 לא מהני שאלה ולהר"ן וסיעתו שאלה ע"י פתח
 וחרטה דדין מהני להו משא"כ הך דא"א לן דה"ל
 נוכל כנ"ל וכל בכל שארי מילי מעלייתא דמתנהג
 בהו אינש ומרגיל גם בנו להתנהג כן מאז נעשה גדול
 ועל חופן זה יסוב הדין שנזכר בסיומן רי"ד סעיף ב'
 דהרי ודאי נהגו כבר כן יושבי העיר הם וזרעם וה"ל
 כגדר גם לזרעם ולהכי חייבין לעשות כתקנתם
 משא"כ אם הבן לא התחיל להתנהג מעולם במנהג
 הטוב של אביו הדבר ברור כשמש שאין הבן מחויב
 להתנהג בפרישות ההיא ואין מקום לקושי' החו"י.
 והיולא מזה דסברתו של החו"י שלא יגרע כח הבן
 מכח האב נשארה שרירה וקיימת ולפ"ו כנד"ד כיון
 דאוחו הקהל שתקנו התקנה הי' יכולין לשנותה
 ולחזור ולהתירה גם בנייהם הגולדים להם והבאים
 אחריהם וזרים בקהלה והמדמינה יכולין לשנותה
 בהסכמת רובם כנ"ל:
 ומה"ש נמי לא דמי האי מילתא להא דקי"ל דכל
 דבר שבמנין לריד מנין אחר להתירו ללא
 מיבעי' לדעת הראב"ד בפ"ב מה' ממרים ה"ב ובפי'
 לעדות פ"א מה' דס"ל ללא דבעין שיהי' המנין האחרון
 גדול מן הראשון דאחי בפשיטו' שפיר. אלא דאפילו
 לדעת הרמב"ם שם דבעינן שיהי' מנין האחרון גדול
 בחכמה ובמנין ממנין הראשון א"ש דשאני הכא כיון
 דקהל מתקני התקנות אלו הי' רוצים לעשות אגודה
 אחת ולבטל התקנה הי' רשות בידם כנ"ל הי' הרשות
 ביד בנייהם והבאים אחריהם לגבי תקנות הקהל
 אמרינן דהוי כאלו התנו כך מתחילה שיכולין לבטל
 תקנתם מחי שירצו וכמ"ש הפוסקי' בהדי' בסיומן
 רכ"ח מסעיף כ"ה והלכה. משא"כ התם גבי תקנות
 בית דין ל"ש למימר דודאי הי' דעתם שינהג הדבר כן
 לעולם אם לא התנו בהדי' וכדמשמע ממתני' דפ"ה
 דמעשר שני משנה ב' יע"ש ובתי"ט וכבר הארכתי
 במקום אחר בענין הזה וכאלו לקצ' אני לריד מסיבת
 טרדותי המרובות לעת עתה:

וגם בזולת זה ל"ד נד"ד לדהתם דהתם מייירי בתקנת חכמים לדבר מצוה וכיוצא בזה וכמ"ס הכסף משנה שם משא"כ בנד"ד ללא נתקנה אלא למנוע קטטות ומריבות שביניהם על עסקי קבלו' הרב מפאת היותו קרוב למקצתם ורחוק לשאריתם ושלל יהי' הרב רך לקרוביו וסיעתם וקשה להרחוקים וזולתם דע"ז וכיוצא בזה ודאי לא איתמר הך דאין ב"ד כו' אלא כמ"ס לעיל וכה"ג חילק הט"ז בהדי' ב"ד סימן רכ"ח ס"ק מ"ב ובס"י רי"ח ס"ק ד' יע"ש. ואין ספק כלל שאם הי' מסכימים כל הקהל או רובם שהי' בעת ההיא לבטל התקנה אפילו בתוך עשרה שנים הראשונים הי' סיפק בידם מטעמים הנ"ל ומשארי טעמים שלא אוכל להאריך בהם עכשיו ומה גם עתה כמ"ס לעיל. וגם בזולת זה הרי אומדנא דמוכח הוא שלא תקנו כן רק כדי למנוע המחלוקת ביניהם ועכשיו שמשכימים רובם ככולם שהוא לטובת בני הקהלה והמדינה לקבל עליהם הרב מוה"ר פלוני נר"ו הנ"ל לית דין ולית דין שיפה עשו בלי פקפוק וגמגום כלל וכמ"ס הפוסקים בסיומן רי"ח ומהר"ש ונורת חיים ח"ג סי' ל"א יע"ש. ולענין השם אין מן הדרך להאריך דמילתא דפשיט' הוא דאזלינן בחר טעמ' ולא אזלינן בחר שמא ויכולין לקרותו בשם רב ואב"ד וליתן לו מקל ורצועה למען יהי' שליט ומושל ממשל רב כמו שארי כל הרבנים שם מעולם עד היום הזה ולא נופל הוא מהם וע"כ יתגבר כארי וחכים ורב יתקרי. והאריכות בזה אך למוחר. ולקצר אני כריך. והי' יאריך שנתיו בנעימים כו'. הקטן יוסף משטיינהרט חפ"ק פיורדא ואגפי':

שאלה זו

הנני נוטה כנהר שלום לאוצר כלום. ה"ה אהו' האלוף הראש והקצין שבע ומלא רצון. המופל' ומופל' בתורה. קולע אל השערה. משיב מלחמה שערה. כש"ת מהור"ר מיכל נר"ו עם כל מרבית ביתו והגלוים אליו. ובפרט לה"ה הקנינים חורי ארץ גודרים גדר ועומדים בפרץ. פ"ו יושבי כינוה עיר

שואן יע"א. יבכך הי' כל אחד ואחד בשמו. ושלום יעשה לו במרומו:

ג"ה מן יום ה' מ"ז למב"י העבר עם שאלתו שאלת חכם וחזי התשובה לנטון הגיעני ביום עש"ק העבר סמוך להנכסת כלה ובקוראי שנים ושלשה לכתות ראיתי כי העיר שואן נבוכה בענין השוחט שם אשר לפי דמיון קצתם נחשד על הגניבה ועל השבועה האם יוכלו להחזירו ולהשיבו על כנו ועל משמרתו ולהעמידו על חזקתו חזקה כשרות הקדומה להיות שם שוחט ובודק כמו מימים ימימה והאם כריך ומועיל לו התרה על שבועתו או אם בהסכמת טו"ב אנשים או רוב הקהל י"ץ יכולים למחול על שבועתו או לא. ואף אם יועמד על חזקתו הראשונה האם גם אלה האנשים אשר שגו ברואה וחתמו על השבועה שיהי' שחיטתו אסורה כגבילה אשר הי' כתובה לפנייהם בעצת שארי חבריהם לערך כ"ג אנשים אשר עינם לא ראה וכן אוחזן שלא הו"י השבוע' מפיהם רק מפי כתבם כריכין התרה או לא ומכ"ס אוחזן שנסבעו ממש כנ"ל האם כריכין התרה או לא ועלי שמו עיניהם להורות להם את הדרך אשר ילכו בה. והנה ראיתי כי כונת' לשם שמים רטוי וע"כ הייתי סר למשמעתו. ושוקד אני על דברו לעשותו. ומה' א' המערכה אשאלה מענה נכונה. ישרה והגונה. למעש' ולהלכה. שמורה בכל ערוכה. וזה החלי. בעזר ארי וגואלי. אחלי יהי' משען לי. ומפאת טרדותי המרובות מעול עבודות הקודש הצבור ועול התלמידים מבקשי' תפקידם בלמודים חמודים שנונים וחודים לא אוכל כעת לבוא בארוכה וע"כ קצרת:

תשובה נ"ל לפשוט להלכה ולמעשה כי השוחט הלזה עומד בחזקתו חזקה כשרות תמימות וישרות הראשונה כמאז ומקדם עד הנה ואם באסיפת רק טו"ב אנשים מנהיגי הקהלה יסכימו למחול לו מהיו' והלאה על שבועתו לכל יוזח מן המקולין הרשות בידם ואז אינן כריכין לא הוא ולא הם שום התרה. וכן אוחזן האנשים שנסבעו בפ"א שיהי' שחיטתו אסורה כגבילה ומכ"ס שלא הו"יאו השבועה מפיהם ורק דרואה כתובה לפנייה' וחתמו עליו וק"ו אוחזן שחתמו ועיניהם לא חזו אינם כריכין

התרה כלל ו וארצה יק שהעבירה' רש הולך בני אשר לא יא נשמע בו וג עלתה בו בשיקרא ולו

א ואען ו

הרי לא נתנו ואון לשום א עליו שטה ליטראות ע ליטראות וח לעשות כן ו בבואו לשם מעולם ומאי והלא הלכה כלום הוא ו אחד באיש במסכת קידו טובי בש"ס בטור י"ד ונ שהעיד עליו ענמו אפילו לאכול משחי שנחשד על ה הו' וסי' כ"ב עבירה לענ וכמ" ונאפילו על השו פיהם כיון דנ אותו החשד

ג) ונ"ל דו טו